

9. РОБОТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА СПІЛКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ, М. ХАРКІВ

ЗВІТ ГОЛОВИ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «СПІЛКА ФАХІВЦІВ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ» ЗА 2016 РІК

В.В. Березуцький

---

1. Загальна характеристика сучасної ситуації

2016 рік був переломним у галузі освіти і науки України, тому що розпочались зміни в університетах відповідно до нового закону «Про освіту» та корегування навчальних планів, яке торкнулось дисциплін із напрямку безпека життєдіяльності. У цьому році було створено нову науково-методичну (НМР) раду МОН України, яка створила нові науково-методичні комісії (НМК) та відповідні підкомісії (ПНМК). Як напрям освіти – «безпека життєдіяльності», припинив своє існування у вищій школі. У 13 НМК, яка опікується військовими науками та цивільним захистом, з'явилась підкомісія – цивільна безпека, якої було доручено займатись питаннями професійної підготовки фахівців за цим напрямом, а саме - цивільний захист та охорона праці. Таким чином, загальні дисципліни: основи охорони праці, охорона праці у галузі, цивільна безпека, основи екології - опинились поза уваги МОН України. Координацію та методичне керування підготовкою із цих дисциплін залишили поза уваги міністерства та переклали на університети. У такій ситуації у багатьох університетах розпочались компанії із скорочення відповідних кафедр та їх викладачів і це тільки початок.

За новими освітянськими підходами, щодо складання навчальних планів із підготовки за фахом, покладено стандарти освіти, які зараз розробили підкомісії та передали їх в МОН України до затвердження. Ці стандарти розроблено на підставі Європейських вимог та за основу взято освітянські та фахові компетенції. Тому майбутнє вище вказаних дисциплін, зараз буде залежати від випускаючих кафедр університетів. Якщо є компетенція із безпеки, то чим вона буде наповнюватись буде вирішувати випускаюча кафедра і не факт, що це буде одна із вказаних вище дисциплін.

Ринкові відносини, що втілюються у нашій країні, змінюють і наші дисципліни і це треба враховувати керівникам кафедр та викладачам. Вже недостатньо вказувати на важливість питань які розглядаються за робочою програмою, тепер важно зацікавити студентів та випускаючи кафедри у необхідності саме цієї дисципліни. Тому, хто до цього процесу відноситься байдуже, втраять і дисципліни і години, та потраплять під

скорочення. Вже не достатньо посилань на закони та норми, зараз ще треба довести, що саме ваша дисципліна буде заповнювати відповідну освітянську та професійну компетенцію за навчальним планом.

Наша громадська організація «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності» продовжує відстоювати пріоритетність наших дисциплін із напрямку безпеки життєдіяльності людини, але до нас вже не прислуховуються у МОН України, тому що за законом «Про освіту», усі ці питання вирішують університети власноруч. Тому, якщо необхідна підтримка в окремих університетах, то ми готові надати усю можливу допомогу. Але хочу звернути Вашу увагу, що наша організація дуже обмежена такими можливостями. Кожен рік ми наголошуємо, що існування нашої організації залежить тільки від її членів. У нас нема зовнішніх фінансових надходжень, а тому єдине джерело існування, це членські внески, які надходять не систематично. При таких умовах, необхідно поширювати семінари або інші заходи, де були б якісь надходження, що ми і намагаємось кожен рік робити, але, не пропонуючи нічого, члени Спілки не приймають участь у цих заходах. Ми не зможемо Вам допомогти, тому що Ви самі не хочете собі допомагати!

На теперішній час, головним питанням, яке розглядається у нашої країні є питання національної безпеки, теж саме, що у попередньому році. Питанню безпеки приділяють дуже багато уваги у Європі. Проф. Лешек Корженьовський, президент Європейської Асоціації Безпеки (EAS), у своїх виступах на міжнародних конференціях в Україні, Словаччині, Польщі та інших, наголошує про те, що насамперед, ставлення членів суспільства до цих проблем є базою, на якій ґрунтуються рішення цих питань [1].

2.Робота Спілки фахівців за 2016 році

Як у попередні роки, робота Спілки фахівців у 2016 році спиралась на рішення конференції 2015 року, рішення Координаційної ради Спілки та Уставу Спілки. Засідання Координаційної ради Спілки відбувалось що квартално відповідно до Статуту [2,3].

За звітний час, основною метою Спілки було задоволення та захист інтересів своїх членів шляхом освіти, навчання, підвищення кваліфікації, сприяння розвитку наукових досліджень, національного та міжнародного співробітництва у галузі безпеки життєдіяльності людини та суміжних із нею, обміну знань і досвіду, ефективного і безпечного виконання робіт і надання послуг своїм членам і місцевій громаді, що відповідає Статуту нашої громадської організації.

У 2016 році Спілка діяла у напрямках, що були заявлені у попередні роки та новоутворених:

- Сприяння освіті, навчанню та питанням підвищення фахового рівня з питань безпеки життєдіяльності людини;
- Приймала у члени Спілки та проводила сертифікацію фахівців членів Спілки;
- Проводила активну роботу у мережі Інтернет, щодо висвітлення своєї діяльності та життєвої громадської позиції, створила новий Сайт Спілки <http://safetyliving.in.ua/>;

- Співпрацювала з університетами, академічними, громадськими та іншими організаціями і компаніями, ЗМІ та видавництвами ... і т.п., щоб сприяти розвитку діяльності Спілки, застосування їх результатів і рекомендацій;
- Співпрацювала із закладами 2-3 рівня освіти, школярами, вчителями та відповідними установами, активно працювала Мала Академія Безпеки
- Започаткувала Всеукраїнську Олімпіаду школярів із Безпеки.

Спілка відповідно до покладених на неї завдань:

- Сприяла полегшенню громадської діяльності: співпрацю із навчання, публікації, он-лайн конференції та проведення Олімпіад студентів;
- Допомагала обміну фахівцями із безпеки життєдіяльності людини або студентами, акредитації курсів із напрямку безпеки людини, що вивчали у різних навчальних закладах або у різних країнах;
- Надавала підтримку стажуванню для студентів, інженерів, викладачів і т.п.;
- Розробляла різні напрямки наукової та освітянської діяльності та організовувала різні заходи, наприклад, лекції, конференції, семінари в областях, пов'язаних з безпекою людини;
- Виступала на сторінках журналів, телевізійних програм і т.п., говорячи про регіональні університети, навчальні заклади і т.п.;
- Сприяла навчанню, професійної підготовки та узагальненню передових методів діяльності та застосування їх результатів і рекомендацій, розповсюджувала їх серед фахівців із безпеки життєдіяльності людини та їх роботодавців;
- Сприяла роботі Інтернет ресурсам, що є у розпорядженні Спілки, та висвітлювала результати своєї діяльності, рекомендації, заходи та події;
- Підтримувала отримання сертифікатів фахівців із безпеки України та Європейської асоціації безпеки (м. Краків, Польща) із напрямку безпеки діяльності людини, проведення курсів та семінарів, пов'язаних з ними і т.п.;

- Заохочення членів Спілки щодо застосування нових навчальних дисциплін на різних рівнях із застосуванням Інтернет та інших ресурсів;
- Сприяла організації та застосуванню анкетування, для створення бази даних щодо фахівців Спілки;
- Підтримувала діяльність Малої Академії Безпеки, сприяла організації та проведенню конкурсів серед школярів;
- Підтримувала організацію та заохочення пожертвувань, добровільних витрат часу і зусиль для різних цілей;
- Сприяла написанню та друку книг, різних статей та видань у засобах масової інформації.

Загальна чисельність Спілки, з урахуванням державних організацій, на грудень 2016 року становить 154 члени.

Спілка продовжує активізацію своєї діяльності та прийом нових членів. При прийомі усі нові члени Спілки отримували посвідчення, нагрудний знак члена Спілки та проходили сертифікацію, як фахівець.

Підвищення кваліфікації викладачів (форми, організація та ефективність) залишається одним з головних питань для викладачів вищих навчальних закладів, які становлять більшість членів Спілки. Спілка продовжила підвищення кваліфікації викладачів за різними напрямками та формами із безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, охорони праці, які розпочала із 2012 року, згідно із Статутом. У 2016 році було продовжено цю роботу та включено у план роботи Спілки.

Науково-практичного семінару «Людський чинник і безпека», проводився 18- 22 квітня 2016 року. Кваліфікаційний рівень семінару – IV (досвід), обсяг навчальних годин – 72.

Питання які було розглянуто а семінарі:

1. Людський чинник (ЛЧ) - як системне явище (поняття, визначення, приклади). Статистика аварій через ЛЧ.

2. Природа виникнення людського чинника. Людина в системі «людина-техніка-середовище». Індивідуальність людини. Динамічна індивідуальність функціонування як основна причина ЛЧ.

3. Різноманіття функціональних станів людини. Індивідуальність перехідних функціональних станів. Функціональні можливості людини.

4. Психологічна індивідуальність людини і проблема людського чинника. Психологічна надійність.

5. Психофізіологічна надійність особистості.
6. Сфери управління людським чинником.
7. Технології, методи і засоби управління людським чинником.

Викладач семінару доцент кафедри автомобілів та транспортної інфраструктури Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» Галина Валеріївна Мигаль.

У семінарі прийняла участь 31 особа із різних міст України. Серед них 4 доктора наук, 17 кандидатів наук.

Наступний семінар «Хімічні небезпеки ХХІ сторіччя», було проведено 26 жовтня 2016 року. Семінар проводився спільно з громадською організацією «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини» та Оперативно-рятувальною службою м. Харків. Темі семінару:

- 1) Хімічні небезпеки 21 століття (за результатами Глобального саміту CHEMSS 2016 р.)
- 2) Співпраця з Вищою школою менеджменту з охорони праці м. Катовіце та університетами Польщі.
- 3) Інформація щодо розробки та втілення нових стандартів освіти.

Доповідачі:

- професор, докт. техн. наук, завідувач кафедри «Охорона праці та навколишнього середовища» НТУ «ХПІ» Березуцький В.В. ;

- командир Оперативно-рятувальної служби м. Харків Куліш Ю.О.

У семінарі прийняли участь 17 студентів, що навчаються за спеціальністю «Цивільна безпека» та 9 викладачів з різних ВНЗ м. Харкова (ХАІ, НТУ «ХПІ», Укр-ДАЗТ та інш.) .

Спілці фахівців необхідно продовжити ці семінари на наступний рік та поширити тематику семінарів, розглянути питання щодо проведення мастер-класів окремих фахівців із безпеки життєдіяльності.

У цьому році в останнє було проведено у Національному державному університеті водного господарства (м. Рівне) другий тур Всеукраїнської студентської Олімпіади із дисципліни «Безпека життєдіяльності». На цієї Олімпіаді були присутні члени Спілки, які допомагали в організації та її проведенні.

У цьому, як і попередньому році, Спілка не проводила Міжнародну студентську Інтернет-Олімпіаду з безпеки життєдіяльності. Питання щодо її організації та проведення необхідно вирішувати на базі міжнародних проектів.

У 2016 році Національний автомобільний університет проводив Всеукраїнський конкурс студентських робіт із наукового напрямку - «Охорона праці». Спілка фахівців також приймала участь у цьому заході та нагородила грамотами Спілки викладачів, які допомогли студентам підготувати наукові роботи та доповіді на високому рівні.

У 2016 році було проведено 2-й тур Всеукраїнської студентської Олімпіади із дисципліни «Охорона праці» у Національному університеті цивільного захисту (м. Харків). Участь в Олімпіаді університетів України була достатньою. Організатори врахували наші побажання минулого року та слід відзначити покращення рівня проведення цього заходу.

Із 2012 року Спілка продовжує роботу, що до отримання міжнародних сертифікатів із напрямку безпеки діяльності людини, проведення курсів та семінарів, пов'язаних з ними і т.п. На теперішній час ми маємо 45 сертифікованих членів Спілки. З них I рівень сертифікату мають 4 Члена Спілки, рівень II – 25 Членів Спілки, рівень III – 11 Членів Спілки, рівень IV – 5 Членів Спілки.

Члени ГО «СФБЖДЛ», які є Членами Європейської асоціації з безпеки (EAS), також можуть отримати сертифікати європейського зразку. Анкету-заявку (APPLICATION FORM) на сертифікат фахівця із безпеки життя та діяльності (Certificate of security specialist of life and activity) можна знайти за адресою http://iso-2009.ucoz.ru/index/application_form/0-28

У 2016 році Спілка заохотила у різних формах значну кількість фахівців, аспірантів, студентів та школярів:

ГРАМОТИ та ПОДЯКИ за активну освітянську й наукову роботу із напрямку безпеки життя і діяльності людини:

1. Колосюк Володимир Петрович, професору Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

2. Роянов Олексій Миколайович, старшому викладачу Національного університету цивільного захисту України;

3. Богданенко Олександр Вікторович, доценту Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівно;

4. Городецький Іван Миколайович, доцент Львівського національного аграрного університету;

Подяка Чебенко Юрій Миколайович, доценту Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Третій конкурс «Безпека очима дітей» проходив у лютому – квітні 2016 року. Організацією цього заходу займалась Мала Академія Безпеки – ректор МАБ проф. Райко В.Ф. У цьому році було скорочено вікову категорію учасників конкурсу до учнів 9-11 класів. Кількість учасників трохи скоротилась але підвищили якість робіт.

Подяки за організацію та активну участь у проведенні щорічного конкурсу "Безпека очима дітей" 2016 рік:

1. Евтушенко Наталія Сергіївна, доцент каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
2. Устинова Наталія Дмитрівна, старший викладач каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
3. Котлярова Світлана Володимирівна, старший викладач каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
4. Мезенцева Ірина Олександрівна, доцент каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
5. Любченко Ірина Миколаївна, старший викладач каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
6. Ящеріцин Євген Володимирович, доцент каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
7. Янчик Олександр Григорович, доцент каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
8. Макаренко Вікторія Василівна, старший викладач каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
9. Райко Валентина Федорівна, професор каф. "ОП та НС" НТУ "ХПІ";
10. Подяка за плідну багаторічну співпрацю Європейської Асоціації Безпеки з Громадською організацією "Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини» та з нагоди 65-річчя з дня народження, Президенту Європейської асоціації з безпеки проф. д-р. Лешек Ф Корженевский.
11. Подяка завідувачу кафедри безпеки життєдіяльності ДВНЗ "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури", д.т.н., професору Белікову А. С. за плідну багаторічну освітянську й наукову роботу із напрямку безпеки життя і діяльності людини та з нагоди 70-річчя з дня народження.
12. Подяка завідувачу кафедри Белікову Анатолію Серафимовичу, і професорсько-викладацькому складу кафедри безпеки життєдіяльності ДВНЗ "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури" за високі досягнення у науковій, освітянській діяльності та з нагоди 45-річчя кафедри.
13. Подяка доценту Чунініній Л. М.- за плідну багаторічну освітянську й наукову роботу із напрямку безпеки життя і діяльності людини та з нагоди 80-річчя з дня народження.

Дипломи, грамоти та подяки школярам та вчителям:

- Дипломи учням-переможцям конкурсу «Безпека очима дітей» 2016 рік 19 од.;

- Заохочувальні грамоти учням шкіл Харкова та Харківської області, що приймали участь у конкурсі «Безпека очима дітей» 2016 рік 23 од.;
- Грамоти вчителям учнів-переможців конкурсу «Безпека очима дітей» 2016 рік 26 од.;
- Подяка вчителям учнів, що брали участь у конкурсі «Безпека очима дітей» 2016 рік 19 шт.;

У наступному 2017 році Спілка фахівців буде ініціювати проведення у НТУ „ХПІ” щорічної 9-ї Міжнародної конференції «Безпека життєдіяльності людини у сучасних умовах». Координаційна Рада Спілки, звернеться із проханням до президента ЕАС, щодо включення цієї конференції у реєстр конференцій Європейської організації. Умови проведення наступної конференції, пропозиції та інше можна обговорити на вказаних сайтах у Інтернеті.

Із минулого року у НТУ «ХПІ» розпочав видаватися «Вісник» із серії «Механіко-технологічні системи та комплекси». Один із наукових напрямків видання за цією серією – охорона праці та навколишнього середовища. Редакційна колегія видання, запрошує членів Спілки до співпраці. Журнал включено у перелік рекомендованих прездією ВАК України, щодо друку та включено у науко-метричні видання до цитування.

За рішенням Координаційної Ради Спілки фахівців із безпеки життєдіяльності людини №10 від 12 березня 2015 року, а також проведене Інтернет опитування з питання організації роботи Спілки, з 2015 р. було змінено порядок оплати членських внесків. На теперішній час необхідно визнати наявність позитивних зрушень та більш-менш системну сплату членських внесків членами Спілки. Але цього виявилось не достатньо щоб створити за рішенням Координаційної ради три фонди: преміювання членів Спілки; матеріальної допомоги та інноваційного розвитку. Причину я навів раніше.

3. Основні завдання Спілки фахівців на наступний термін

До основних завдань, на які необхідно звернути увагу членів Спілки у 2017 році, належать:

- виконувати вимоги Статуту Спілки та завдань, що сформульовані у ньому;
- інформування та навчання з питань безпеки людини;
- практичне засвоєння викладачами та студентами способів та прийомів, надання невідкладної допомоги постраждалим та ліквідація (або нейтралізація) джерел небезпеки та наслідків їх прояву;

- участь у проведенні 2-го тура Всеукраїнської студентської Олімпіади з напрямку «Безпека життєдіяльності людини»;
- участь у проведенні Міжнародної студентської Олімпіади з напрямку «Безпека життєдіяльності людини»;
- участь у проведенні 2-го туру Всеукраїнської студентської Олімпіади з дисципліни «Охорона праці»;
- участь у підготовці та проведенні 9-ї Міжнародної конференції „ Безпека життєдіяльності людини у сучасних умовах ”;
- співпраця із ХНАДУ (м. Харків), що до проведення Всеукраїнського конкурсу студентських робіт із охорони праці;
- проведення сертифікації усіх членів Спілки (SSL) та зробити каталог сертифікованих фахівців Спілки;
- прийняти участь у проведенні Європейської сертифікації SSL-EAS фахівців;
- продовження співпраці із Європейською асоціацією з безпеки;
- співпраця із виконавчою дирекцією фонду соціального страхування від нещасних випадків Харківської області;
- співпраця із журналом «Секьюритологія»;
- продовження співпраці з іншими громадськими організаціями, у тому числі за міжнародною програмою Ерасмус+ та EUROEAST
- участь у Всеукраїнській Олімпіаді школярів із Безпеки.

Громадська організація Спілка фахівців із БЖДЛ залишає активним визнання, як і у попередні роки, що загальна характеристика стану безпеки людини у світі та в Україні залишається напруженою та нестабільною. А тому місце та роль нашої громадської організації є дуже важливою ланкою у вирішенні цих питань суспільства. В Україні продовжуються відбуватись події, які відносяться до категорії надзвичайних: антитерористична операція на сході, окупація території Кримського півострову, агресивна політика російського керівництва по відношенню до народу України та інше. Звідцілья впливає необхідність покращення процесу підготовки студентів та населення країни щодо питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності та охорони праці.

В умовах припинення існування НМК загального зразку, який був до 2016 року, діяльність громадської організації «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини» у теперішній час є необхідною складовою, яка допомагає та координує наукову та навчально-виховну роботу фахівців різних рівнів – викладачів, рятівників, лікарів та

інших у напрямку безпеки та збереження здоров'я людини. Треба цю діяльність покращувати та переводити на більш високий рівень, відповідно до тих завдань які на неї покладено членами Спілки БЖДЛ.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Korzeniowski L.F.* Podstawynaukobezpieczenstwie [Текст].- Warszawa: Difin, 2012. – 298 P. ISBN 978-83-7641-518-5
2. *В.В. Березуцький* Безпека людини у сучасних умовах: матеріали VII-ї міжнародної науково-методичної конференції та 105 міжнародної конференції ЄАБ, (м. Харків, 3-4 груд. 2015 р.) [Текст] упоряд.: *В.В. Березуцький, Є.О. Лантєва* – Х.: Вид-во «Смугаста типографія», 2015. – 80 с. ISBN 978-617-7306-67-1
3. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-IV

ЗВ'ЯЗОК ВСТУПНОЇ КАМΠΑНІЇ 2016 РОКУ НА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ "ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА" В НТУ "ХПІ" З ПРОВЕДЕННЯМ КОНКУРСІВ "БЕЗПЕКА ОЧИМА ДІТЕЙ" СЕРЕД ШКОЛЯРІВ М. ХАРКОВА ТА ОБЛАСТІ Й ІНШИМИ ЗАХОДАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ.

CAMPAIGN ENTRANCE TIE 2016 YEAR ON SPECIALTY "CIVIL SECURITY" IN NTU "KPI" WITH PURSUE COMPETITION "SAFETY EYES CHILDREN'S" BETWEEN SCHOOLCHILDREN'S KHARKOV AND REGION AND OTHERS MEASURE PROFESSIONAL ORIENTATION.

Є.В. Ящерицин

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Анотація. Проведено аналіз четвертого конкурсу "Безпека очима дітей", який відбувся у лютому – квітні 2016 року серед школярів м. Харкова та області та встановлено його зв'язок з ходом вступної кампанії у 2016 році на спеціальність "Цивільна безпека" НТУ "ХПІ".

Ключові слова: конкурс, школярі, небезпека.

Аннотация. Проведено анализ четвертого конкурса "Безопасность глазами детей", который состоялся в феврале – апреле 2016 года среди школьников г. Харькова и области и установлено его связь с ходом вступительной кампании на специальность "Гражданская безопасность" НТУ "ХПИ".

Ключевые слова: конкурс, школьники, опасность.

Abstract. Analyze third competition "Safety eyes children's", which in February- April 2016 year between schoolchild Kharkov and region take place, accompany tootie his establishing with motion campaign entrance on specialty "Civil security" in NTU "KPI".

Key words: competition, schoolchild, danger.